

Hvat er gjørt fyri ráfiskaprisirnar?

Rættuliga nógv tjak hevur verið í bløðunum um m.a. ráfiskaprisirnar. Spurningurin hevur verið um nakað er gjørt fyri útróðarmenn ella teir sum veidda feskfisk ella ikki.

Her skal so bert verða viðgjørt um nakað er gjørt í samband við stuðul til ráfiskaprisirnar. Og her má sigast at meira er gjørt enn nakrantíð áður.

Um vit fara 10 ár aftur í tíðina, so høvdu vit eina krepplu í 1967. Tiltakið sum tá varð gjørt var at leggja 10 oyru afturat prívíðbótini. Næstu ferð neyðugt varð við tiltøkum var í 1974, tá prisirnir fullu stórliga eftir at hava verið í toppi. Tá vórðu eisini 10 oyru lögð omaná prívíðbótini, sum í meðan aftur var komin niður á 15 oyru, soleiðis at prívíðbótin aftur varð 25 oyru. Nøkur ár frammanundan var ein eigarastudningur uppá 10 oyru samtyktur, so samlaða veitingin til ráfiskaveiðuna varð 35 oyru pr. kg. seinast í 1974.

Í 1975 hildu prisirnir á við at falla. Tá varð komið nýtt landsstýri, og hetta kom við skipanini við rá-

fiskagrunnin. Tað kann ikki noktast, at hetta hevur verið eitt stórt framstig. Onkur heldur, at grunnurin skuldi heldur ligið í sølulíðnum. Tað kann vera, men hetta hevði to neyvan givið hægri pris til fiskimennin.

Men uttan ráfiskagrunn høvdu vit aftur verið í somu støðu sum í 1974/75. Prisirnir høvdu verið í hæddini fyri um einum ári síðan, men so høvdu vit havt eitt støðugt fall uttan at vita nær næsta prísfallið kom og uttan at vita, um hetta var seinasta prísfallið. Nú hava vit hóast alt fastar prisir í 4 mánaðar, og hóast vit tíverri hava havt prísfall eina ferð, so er hetta einki ímóti hvat tað hevði verið við skipanini áðrenn ráfiskagrunnin.

Talan hevur verið um ein serligan stýringsgrunn at elva monnum at veiða fiskasløg, sum annars ikki er so nógvur áhugi fyri. Hesa uppgávuna haldi eg, at ráfiskagrunnurin eisini røkir. Við at geva serliga stórt tilskot til m.a. brosmu, longu og upsa hevur hetta hjálpt til at elva

monnum at veiða hesi fiskasløg og tað hevur eisini loyst seg frægari hjá fiskimonnunum enn tað annars hevði verið tilfelli, so tað skuldi ikki verið neyðugt við einum eyka grunni til hetta endamáli.

Hvat verður so latið til feskfiskaveiðuna. Sum nevnt áður vórðu tá hetta landsstýri tók við latin 35 oyru pr. kg. Í dag verður umframt prísiskoytið til manningina uppá 15 oyru latið beinleiðis tilskot til fiskaprisin. Hetta tilskot svarar til munin millum avrokningarpisur og avreiðingarpisur. Avrokningarpisurin svarar til tann avreiðingarpisur, sum fiskimenn áður finga.

Myndin kann setast soleiðis upp:

Avrokningarpisur áður avr.	prísur áðrenn ráfiskagr.	Avreiðingarprisur	Tilskot
Toskur 1 A	3,06	3,30	24
Toskur 2A	2,61	3,20	59
Hysa 1A	2,62	3,25	63
Brosma 1	1,40	2,80	1,40
Longa	2,57	3,30	73
Upsi	2,00	2,50	50

Hetta eru munirnir í lotuni. Teir broytast to meira og minni í teimum ymsu prísiskoyðunum sum eru 2 vikur. Miðal tilskotið man ligga um 50 oyru pr. kg. + prístilskotið ella tilskot 65 oyru pr. kg. Hetta svarar árliga til um 50 mill. kr.

Sum tað sæst er tilskotið hægst til brosmu og

longu. Hetta er fyri at stuðla tær vinnur, sum annars eru ringast fyri, men sum to eru av týðningi fyri landshúsrhaldið.

Samantikið má ráfiskagrunnurin sigast at vera stórt framstig fyri fiskimenn. Dentur má leggjast á at stimbra tiltaksgrunnin mest møgulegt, soleiðis at hann kann standa betri

Oli Jacobsen

FUNDARRØÐ í salinum »Gideon« Vestmanna

24. september til 1. oktober 1978

Sunnukvöldið	24. september	kl. 8 ³⁰
Mánakvöldið	25.	kl. 8 ³⁰
Týskvöldið	26.	kl. 8 ³⁰
Mikukvöldið	27.	kl. 8 ³⁰
Hóskvöldið	28.	kl. 8 ³⁰
Fríggjakvöldið	29.	kl. 8 ³⁰
Leygarkvöldið	30.	kl. 8 ³⁰
Sunnudagin	1. oktober	kl. 3 og 8 ³⁰

Talarar:

Pól Jóhan Djurhuus, Vatnsoyrar. Páll á Lakjuni, Fuglafjørður
Svenning av Lofti, Tórshavn. Jógvan Páll Sevdal, Fuglafjørður
Hjørleif Vang, Tórshavn

Barnamøti byrja 22. sept. og enda 30. sept.

Hvønn dag kl. 5

Birgir Poulsen hevur hesi møti

Verið øll hjartaliga vælkommin til hesi møti
í hesum nýumvælda og hugnaliga sali

alta, t.v.s. ov gott við sínar borgarar, at øll eru »ov« sosialt hugaði, ov góð við hvønn annan, og at stjórnin er »ov« góð og sosial við fólkini.

Tað »privata« verður tikið fram sum tað ideala. Hvi tað »sosiala« skal vera ein andsøgn til tað »privata« veit eg ikki. Hetta merkir fyri mær, at maðurin vil hava fólk at vera egoistar, einans hugsa um seg sjálvan og skita á næsta sín. At vera »sosialur« er at hugsa um síni meðmenniskju.

»Álit á sær sjálvum« verður eisini knýtt saman við »minni privatari nýtslu«. Ikki skilji eg hetta. Faa tey sum hava minst privata nýtslu, mest álit á sjálvum sær? Men væl skilji eg ætlanina aftanfyrir: um summi hava minni nýtslu, er meir eftir fyri onnur — og vit vita hvønn blaðstjórin umboðar. Ti neyvan vil hann hava framleiðslu samfagsins niður. Tað er úrslitið, hann vil umbýta øðrvísi enn í »virsosialiseradum« londum. Ti har faa tey sum framleiða virðini kanska ov nógv. I mun til tey sum liva av at eiga. Og hvi skulu fólk »nýta minni privat« tá tað eru tey sjálvi sum framleiða tað?

Pensión — tað má vera mannarættur eftir at hava arbeið samfagið upp sitt

heila lív. Nakað annað er, at tey sum í dag hava pensión sum givnan rætt neyvan eru tey, sum hava skapt mest virði. Og nú verður tjakað um at geva teim, ið arbeitt hava samfagið upp — pensión — og neyvan er hugmynd »fólka« flokksins positiv um tað. Oli B. fær nokk sína pensión, men fólk sum hevur bygt okkara land — skal tað spyrja hann og líkarnar á lögtingi um loyvi? I heyst kann fólk velja og um tey tíma at hugsa, so vita tey, hvønn tey eiga at velja.

Og so bert nøkur orð um »Hvar er brúkarin«. Óli hevur helst verið á onkrum búskaparligum skeiði í Bretlandi har hann hevur lært at seta fólk í bás. »Framleiðarar« eru hjá honum helst menn í lenistólinum, agentar, stutt sagt samfagsins eigarar meðan »vanligi brúkarin« í málnýtslu hansara er veruligi framleiðarin. »Hvar er brúkarin? ja »hvør er brúkarin?« ja brúka ikki øll menniskju okkurt — og hvør keypir aldri mjólk, breyð ella øl? Ikki agentarnir ella stjórnarnir?

Undarlig búskaparteori sum nýtir slik hugtøk. Eins og nýtsla hansara av hugtakinum »tað almenna«: fantastiskt! Tað »almenna« má jú vera tað sum er allra manna tænasta. Men hann sum bert

hugsar um teir fáu, sum ikki tørvu hesa tænastu fær kanska automatiskt øðrvísi hugtøk um víður-skiftini prentaði inn í heil-an.

Heldur ikki veit hann, at tað er kapitalistiska skipanin og innliman Danmarks í EF, sum skapt hevur búskaparkreppuna og arbeiðsloysið har. Helst heldur hann, at tað er lønarhækkan og tað »almenna« sum er grundin. Veit hann, at grundin til t.d. vandamálini á B & W skipasmiðjuni og tað har av fylgjandi arbeiðsloysið hevði røt í tí, at stjórn Jan Bonde Nielsen flutti allan kapital yvir í iløgur í skipasmiðjur í Bretlandi, tí arbeiðslønin var lægri har? Bert eitt av mongum dømunum...

Fyri Óla er eisini einasti annar møguleikin enn tann »frii« økonomiski marknaðurin ein »tvungin« politiskur marknaður. Um økonomiski marknaðurin í t.d. Danmark var so »friur«, hvussu ber tað so til, at menn hava ikki »frælsi« at hjálpa honum úr kreppuni? Ikki »frælsi« at sleppa undan arbeiðsloysi?

Nei, ikki veit eg, men illa tími eg longur at koma við viðmerkingum til Dagblaðið, tí sum sagt er tað á einum stigi, sum eg illa kann tosa á.

krippi